

Detaljer sid 2

# Kyrkpressen

P2B

Onsdag 20.4.2011 • nr 16-17 • Lösnummer 1,10 €



Lokal bilaga till Helsingfors och till Petrus församling.

Lisa Huoma

Påskvandringen Via Crucis

## Över gatsten, genom damm mot korset



7

Tomi Alatalo spelar rollen som Jesus i årets upplaga av Via Crucis i Helsingfors. Påskspelet lockar årligen drygt 10 000 åskådare, vilket enligt regissören Mikko Lammi beror på föreställningens upplevelsekaraktär: publiken kan fritt leva sig in i händelserna och tolka dem som den vill.



Mitri Rahebs vision:

**Civilt  
samhälle  
- men inte  
sekulärt**

sid 3



Påskägg åt alla? sid 24

Bibelkuppen

**Religiös morot  
i skolan sid 6**

**Påskkrysset sid 15**

**Everest-  
evangelisten sid 16**



## Mitri Raheb

”Jag hoppas på en dag när vi har ett fungerande land”.

- Född år 1961 i Betlehem där han bor kvar med sin hustru och två döttrar.
- Teologie dr från Marburg, Tyskland.
- Har skrivit åtta böcker om bland annat interreligiös dialog och fått två fredspris.

May Wikström

**Mitri Raheb kände vittringen av förändring och hoppas nu på samhällen där kristna inte behöver vara medborgare på undantag.**

Vägg i vägg med födelsekyrkan i Betlehem ligger centret Dar Annadwa Addawliyya. Här finns ett mediecenter, här går palestinier i alla åldrar på kurser och konserter. I ateljéerna i bottenvåningen fogar konstnärer bland annat samman blyinfattade skyddsänglar av glas, tillverkade av kilovis av skärvor från den andra intifadan. Under tre dagar i början av 2000-talet var hela byggnaden ockuperad av den israeliska armén i tre dagar.

**Huset där alla möts**

Eldsjälen bakom det hela är dr **Mitri Raheb**, palestinier och luthersk pastor i Födelsekyrkan, och verksamhetsledare för centret. Här vill han skapa möjligheter för palestinerna att bo kvar innanför muren, hitta hopp i vardagen och fredliga vägar för framtiden. Det arabiska namnet på centret betyder ”huset där hela världen möts”.

Mötet gäller inte bara dem som bor på de palestinska områdena. Mitri Raheb är en internationell nätverkare av sällsynt kaliber, och hans akademiska och teologiska fingertoppskänsla kommer hela arabvärlden till godo. Bland de senaste storsatsningarna finns ett fyra år långt projekt om religion och stat, med deltagare från Egypten, Jordanien, Syrien och Palestina.

– Vi samlade totalt 80 frivilligorganisationer från de olika områdena, och inte bara kristna sådana. Två tredjedelar av dessa var muslimska organisationer.

Det hela projektet satte fokus på var medborgarskapet i de arabiska staterna och beskedet från gruppen är klart:

– Vi vill ha ett civilt samhälle – märk väl, inte ett sekulärt samhälle, som jag ser att ni har i väst – utan uttryckligen ett civilt sådant. Det har en konstitution där medborgarna har samma rättigheter, och där en kristen inte känner sig oönskad som medborgare, så som vi gör nu.

**Någon betalar alltid priset**

Många av de arabiska ländernas konstitutioner kom till i mitten av 1900-talet. En del var rätt progressiva,



Många utbildade palestinier lämnar landet för bättre möjligheter i väst. Dr Mitri Raheb har valt att stanna som fredsbyggare på hemmaplan.

# Han tänker framtidens stjärnor i Betlehem

men någonting hände, och Rahebs forskningsprojekt har analyserat vad det var som hände och varför de senare urartade – något som bland annat var roten till det missnöje som svepte över arabvärlden med början i den tunisiska jasminrevolten.

– Tunisien hade faktiskt en av de bästa kommenterar Mitri Raheb.

Han är bekymrad över att konstitutionsarbetet i Egypten före valet präglades av islamistiska strävanden.

– Slaget om framtiden i arabvärlden handlar om slaget om konstitutionerna och om sharialagens ställning. Man kan ha många tankar om äsiktsfrihet och yttrandefrihet, men det betyder ingenting om rättigheterna inte finns med i konstitutionen, säger han.

För honom finns det en tydlig måttstock på jämlikheten i ett samhälle.

– Det är bara att titta på vem det är som betalar det högsta priset för ojämlikhet. Det gäller till exempel kvinnorna. För mig är jäm-

ställdheten mellan kvinnor och män viktig.

**Gud lät oss känna vittringen**

Ifjol avslutades forskningsprojektet och slutsummeringen var imponerande: Gruppen och de olika aktörer som medverkade har tillsammans publicerat nio böcker och över 100 artiklar i de stora dagstidningarna i de olika länderna. Ett par av deltagarna är eller har verkat som ministrar i sina hemländer. Det finns alltså en färdig utredning som kunde ligga till grund för alla de stora frågor som blossade upp bara ett halvt år efter att arbetet var klart. Gruppens hopp är förstås att arbetet på något sätt kommer regionen till godo.

– Kanske Gud lät oss känna vittringen av förändringen innan den började, säger Raheb.

Enligt Mitri Raheb har den senaste utvecklingen i Mellanöstern visat invånarna att allt inte är hopplöst.

– För första gången någonsin känner människor

att de kan förändra sin situation och att de gamla regimerna inte är eviga.

Och han tar särskilt fasta på de kristnas attityder i det som nu händer.

– Jag som kristen ska inte vara rädd för förändring, men jag måste vara beslutssam och handlingskraftig. Nu har vi inte ett fungerande land, men jag hoppas att vi ska ha det en dag.

”

**Det är bra att en ung människa kan säga vad hon inte vill, men hon behöver också kunna uttrycka vad det är hon vill.**

Jag frågar honom vad upproren har inneburit för palestinernas del, och får ett snett och lite trött leende till svar.

– Det lät oss dra andan ett tag. Det är ju vi som är vana att figurera i medierna med oroligheter, säger han självvironiskt.

Men han blir strax allvarlig och tillfogar att det är positivt om hela regionen kunde fokusera på att få sin ekonomi och sina strukturer i skick och inte låta den palestinska frågan förlama all handlingskraft.

– Men visst är det så att revolterna onekligen också sänder ett budskap till både Fatah och Hamasrörelsens ledare. Från och med nu vet alla ledare i arabvärlden att de är ansvariga och redovisningsskyldiga. Det som har hänt andra ledare kan också hända dem. Den insikten kan definitivt inverka på deras politiska handlande.

**Fostrar framtidens ledare**

I det sociala och kulturella nätverk som Mitri Raheb har byggt upp på de palestinska områdena ingår också ett par skolor. Arbetet bland de unga är viktigt.

Som bäst arbetar han

med ett projekt där unga palestinier, tvärs över religionsgränserna, får lära sig att uttrycka sig genom musik, media och olika kulturformer. Det görs bland annat med finländska biståndspengar.

De unga kommer att studera på olika håll, men varje månad ska de samlas och genomföra något som de har jobbat gemensamt med – en konsert, utställningar eller seminarier. Återigen träffar visionen rätt tidsmässigt, med tanke på alla de revolter i arabvärlden som fötts och burits av de unga.

– Det är bra att en ung människa kan säga vad hon inte vill, men hon behöver också kunna uttrycka vad det är hon vill, säger Mitri Raheb.

För honom handlar det här projektet rent konkret om en investering i framtida ledarskap. Målet är konkret och ambitiöst:

– Under 2011 ska vi träna 100 potentiella ledare för Västbanken, både kristna och muslimer, så att de lär sig hur de ska artikulera de värderingar de står för.

# Brottaren blir märkt för livet

May Wikström

När allt har krossats,  
och skärvorna och splittret  
finns kvar,  
börjar det på nytt som ett  
varmt regn

Ole Jakobsson, legendarisk chefredaktör för Jakobstads Tidning har tillsammans med tonsättaren-arkitekten Roger Wingren berikat det finlandssvenska musikkivet med sånger, som påfallande ofta slår sällskap med brustna, halvfärdiga och tvivlande vandrare.

”Att brottas med Gud” var temat för en temabrunsch som dukades upp av Kyrkans informationscentral häromveckan. Den satt bra så här inför påsk för sådana som Nya testamentets Tomas – han med spikhålen – Gamla testamentets Guds-brottare Jakob och i det här fallet inbjudet mediefolk och journalister.

Ärkebiskop Kari Mäkinen flankerades av den judiske journalisten Rony Smolar och Aku Visala, gästforskare vid Institutet för kognitiv och evolutionär antropologi i Oxford. Han har bland annat fördjupat sig i nyateismen och spänningen mellan tro och vetenskap.

Ateism bör definieras, menar Visala. Antingen handlar det om avsaknad av gudstro eller om en övertygelse om att Gud inte existerar. I det fallet blir det nödvändigt att också slå fast vad det egentligen är man menar med ”Gud”,



Jan Lindström

som man alltså vill ta avstånd från. Samtidigt brottas den moderna människan mer än någonsin i dag med Gud, enligt ärkebiskop Kari Mäkelä. Den dödsförklaring av Gud som utfästes på 1800-talet, och som tycktes leda till ett oundvikligt avskaffande av alla gudar och religioner har ännu inte vunnit laga kraft.

I stället får vi erkänna att religionen spelar en stor roll när man frågar sig vad som händer i världen, att den värld som satte sin tilltro och optimism till människan nu börjat tvivlat på hennes möjligheter att utgöra världens centrum och att den intellektuella debatt som drivs av nyateister och rationalister också blåser liv i en annan fråga: Vilket språk ska vi använda

för att hantera livet? Det rationella vetenskapsspråket eller trons, känslans och kulturens språk?

Tvivet har många schatteringar. Rony Smolar lyfte fram det judiska perspektivet, som talar om en Gud så stor att han inte kan ifrågasättas. Från sidan har han med förvåning betraktat den värdedebatt som alltsedan i höstas har förts i folkkyrkan. Enligt honom för judarna inte sönderslitande teologiska debatter inför öppen ridå. ”Varje medlem är så viktig att vi inte vill mista en enda själ”, lød hans kommentar.

Ärkebiskopens syn på saken är att kyrkan erbjuder en trygg plattform också för svåra frågor. Men han medger att Jakobs brott-

ningskamp med Gud i naturen slutade i gryningen med att brottaren fick höften slagen ur led och blev halt för resten av livet.

”Den som ger sig in att brottas med Gud kan inte förvänta sig att gå ur matchen utan sår”, summerade Mäkinen.

Årets vinter var ovanligt lång. Den tycktes aldrig ta slut.

Nu kommer påsken med vårfloppet, allt smälter.

Också det skärvade och ärrade blir läkt. Ur tvivet reser sig Jakobssöner och -döttrar. Ofta har deras vittnesbörd den tyngd som brustenhet ger.

... och blir åter en gång helt och starkt,  
blir helt och starkt.

## Klassrummet är inget vakuum

May Wikström

Yle Vega sätter Bibelkuppen under luppen i programmet Granskat. Det handlar om en frågesports-turnering där elever i klass 5 och 6 tävlar mot varandra i bibelkunskap.

Har kyrkan gjort en kupp och inkräktat på andra ämnen än religionen, undrar man i programmet.

Jan Svanberg, lektor i religionsvetenskap vid ÅA, lutar åt det hållet när han kommenterar frågan i Aktuellt.

Är det okej att vissa intresseorganisationer i samhället tar över en samhällsnyttig verksamhet, undrar han.

Det är en välformulerad fråga – som för till en annan, nämligen tolkningen av läroplanen. Tillspetsat sagt kan läroplanen läsas lika fundamentalistiskt som Bibeln, och när den gör det slår det oftast fel. Vara verkligheten – eller spegla verkligheten? Ord eller anda?

I den verkliga verkligheten är klassrummet inte ett hermetiskt tillslutet rum.

Medborgarorganisationen Dagsverke rf har sedan 1967 lärt finländska elever praktisk internationalism, något som kostat tusentals elever en hel arbetsdag i gengäld. Genom Tidningen i skolan ger Tidningarnas Förbund och landets dagstidningar lärarna tips om hur de kan använda dagstidningarna i skolarbetet. Naturligtvis ligger det i förbundets intresse att fostra kommande läsare och prenumeranter.

Etiskt samhällsansvar och medvetet medborgar-

skap sipprar alltså redan mellan läsordningens boxar. Principen läcker – och som förälder säger man – tack och lov för det.

När kuppen nu sätts under luppen in finner sig därför ösökt frågan om intresset snarast bottnar i innehållet. Enligt den gällande grundläggande läroplanens allmänna riktlinjer ska eleven lära sig känna och uppskatta det egna andliga och materiella kulturarvet. Bibelkunskap hör onekligen till det paketet.

## Klipppet

Den här asken hittade jag när jag letade efter något annat. En ”skojig” present till den som ingenting behöver. Man köper helt enkelt lite inplastad tomhet med texten ”Du har ju allt!” (på både svenska och finska för att bredda marknaden). Pris: 15 kronor. [...]. Varan som slår knut på sig själv, ett föremål som både är någonting och ingenting på samma gång. Då är frågan: Om jag köper den här till din födelsedag, har du då fått något eller inte?

Ställd inför denna produkt borde även den mest inbitna kapitalist bör-

ja tvivla. Finns det nån mening?

Antagligen inte.

Det blir 15 kronor, tack.

Brita Häll kommenterar tomhet till salu, Amosbloggen 5.11

I begynnelsen var ordet, som vi Isom läst vår bibel vet. Jag förstår den allsmäktiges förkärlek till ordet mycket väl. Jag delar nämligen samma svaghet. [...]. Tacka Gud för Babels språkförbistring. I min egen konspiratoriska värld tror jag ju inte att Gud gjorde det som ett straff. Däremot är

jag övertygad att det var av kärlek till just ordet och alltså en positiv språklig utmaning för mänskligheten. Vore inte världen oändligt tråkig om vi bara hade ett språk, ett enda språk som talades av snart sju miljarder människor?

Och det är just därför språkklimatet i vårt land är så deprimerande. Att vi ska välja bort språk, eller i ”bästa” fall byta ut ett språk mot ett annat, i ställe för att lägga till.

Journalisten Peter Nyman krönikerar i Språkbruk 1/2011

## Inkast



Gunnar af Hällström  
är professor i dogmatik  
vid Åbo Akademi

## Ett gudomligt skådespel

En rad människor har stannat på bron och bara tittar. Några cyklister, en tant med hund, fotgängare av olika märke och kaliber. Den gång är det inte valreklamen vi stannat upp för att läsa. Vi beskådar islossningens stora skådespel. Stora och små isflak flyter förbi, de är på kant eller på rätt led, kryddade ställvis med lite bråte. En fågel åker snål-skjuts på en isbit och åtnjuter gratis sight-seeing genom kulturhuvudstaden. Hela ån rör sig, som vore den besjälad, inte våldsamt men målmedvetet i en och samma riktning. Den påminner om en stor kyrklig procession i vita albor på väg till altaret. Till havet.

En röst säger: skulle inte Han som låter vintern vändas till vår och isarna smälta kunna smälta också kristenheten? Vintern har varit tillräckligt länge. Kanske årstiden är inne då man vill flyta tillsammans på Guds nåd och nå målet tillsammans? Och verkligen, det är inte isflak som drar förbi längre, utan kristna samfund, församlingsföreståndare, en och annan kardinal, en lekmanpredikant och subdiakon. Tyst men mäktigt vittnar de för oss åskådare om det stora miraklet, om våren bland Guds folk. Ingen flyter längre motströms!

En bit upp på östra stranden har vi ett av finlandssvenskhetens stora fästen. De brukar anses kyrkligt ganska kyliga, finlandssvenskarna alltså. Och ganska apofatiska tenderar de onekligen att vara i sin dogmatik. Men en röst säger: skulle inte Han som skapat finlandssvenskarna också kunna smälta ihop dem till gemensam lovsång? När årstiden är inne. Besöksetiden. Inte stannar vi upp inför islossning i december, utan när påsken närmar sig. Det har varit december länge nog i den finlandssvenska kristenheten. Det märkliga sker att isflaken börjar påminna om församlingar och enskilda i Nyland, Åboland, Österbotten och på Åland och tillsammans söker de sig till ursprunget för allt liv. En och annan pastor och biskop åker snål-skjuts när Gud värmer upp vår samskarska.

Det gör gott att få vara naiv då och då, men nu får det räcka. Tantens hund har gjort sitt och jag måste till jobbet. Men tanken envisas med att återkomma. Tänk om det faktiskt blir Påsk en gång! Stilla veckan har pågått så länge.



Giv oss mod att leva  
med själar i blomning.

Christina Andersson

Ingenting försummar  
vi så ofta och oåterkal-  
leligt som det tillfälle  
som bjuds oss dagligen.

Marie von Ebner-Eschbach



Bibelfrågesport under lupp

# Bibelkuppen ryms inom läroplanen

Andreas Andersson/  
May Wikström

**Läraren bedömer ifall bibelkunskap passar in också utanför religionsundervisningen.**

”Är bibelkuppen en lyckad kupp?” var rubriken för det undersökande programmet Granskat på Radio Vega på fredagen. Programmet granskade tävlingen i bibelkunskap som över 50 finlandssvenska skolor deltagit i detta år. Flera kritiska frågor ställdes, till exempel om kyrkan har makt i skolorna och ifall det är frågan om mission. **Helena Sandberg**, branschsekreterare för undervisning på Kyrkans central för det svenska arbetet som har hand om Bibelkuppen, dementerar påståendena.

– Bibelkuppen erbjuder läraren ett stöd för undervisningen. Kyrkan har sakkunskap och vill ställa det till förfogande. Vi tvingar inte någon att vara med.

**Samarbete med andra ämnen**

Enligt radioredaktören **Anni Gardberg** förhåller sig lärarmaterialet bok-

stavstroget till texterna, men Sandberg säger att materialet också innehåller frågor som ska öppna för diskussion.

– I en tävling kan man inte poängsätta tolkningar. Men diskussionerna i klassen är minst lika viktiga.

Sandberg säger också att tävlingen inte är det viktigaste.

– Bibelkuppen är en motor för att göra undervisningen intressant och engagerande.

Anmälningstiden till Bibelkuppengickut på hösten och sedan dess har skolor-

**Bibelkuppen** är en bibeltävling för årskurs 5-6.

Temat är kristendomens uppkomst, urkyrkan, församlingen och det tidiga missionsarbetet med fokus på Petrus och Paulus så som det berättas i Apostlagärningarna.

Tävlingen är uppdelad i tre skeden: del ett som hålls i skolan, del två som är en regional semifinal och del tre, finalen, som i år ordnas i Tammerfors den 6 maj.

na fått arbeta med texterna i egen takt på olika sätt. De tre tävlingskedena sker i klassen, på regionnivå och nationellt. Enligt Sandberg är kyrkan med endast för att erbjuda hjälp för undervisningen. Allting som behandlas ingår i läroplanen, och kyrkan sammanställer material som handledning för läraren.

I radioprogrammet Granskat sägs det att Bibelkuppen har lånat timmar av modersmål och bildkonst. I lärarhandledningen som följer med tävlingsmaterialet finns det också förslag på uppgifter som kan göras tillsammans med andra ämnen. Enligt Helena Sandberg är syftet att ge möjligheter att se samband och helheter i undervisningen. Man kan alltså slå två flugor i en smäll, så länge det inte äventyrar det andra ämnet.

– Bibelkuppen ska absolut inte ta tid av något annat ämne, säger Sandberg.

**Följer läroplanen**

Undervisningsrådet **Erik Geber**, numera pensionerad, har mångårig erfarenhet från Utbildningsstyrelsen av läroplansarbete och om hur läroplanen har omsatts i praktiken. Han



Bibelkuppen är en frågesport i bibelkunskap för lågstadiet. Uppgifterna kräver ingen tillämpning utan fokuserar på kunskap. Bland annat gäller det att minnas i vilken stad en händelse inträffat.

tycker att Bibelkuppen helt klart ryms inom ramarna för religionsundervisningen, där bibelkunskap finns med som ett av målen. Där emot är han mera tveksam till att utvidga instuderingen av bibelfrågor till andra

ämnen som modersmål och bildkonst.

– I litteraturen studerar man texter av olika slag, och där ingår också Bibeln, samma gäller konst. I den mån man klart kan anknytta till ämnet i fråga går det,

men det måste finnas en klar koppling till det ämne det faktiskt ska handla om, säger Geber.

Han menar att det är lärarens uppgift att bedöma hur och om Bibeltemat i så fall passar in.

## Detalj-kunskap men på ett roligt sätt

Marina Wiik

**Bibelkuppen väcker blandade känslor bland lärare, visar en ringruna till några skolor som deltagit.**

**Fredrik Sundell**, rektor i Gerby skola i Vasa, har enbart goda erfarenheter av Bibelkuppen.

– Det ger goda möjligheter att variera undervisningen och få eleverna engagerade. Det som läroböckerna tar upp om Bibeln är ofta svårt att förstå, innehållet blir mer begripligt genom praktiska övningar, säger Sundell.

Skolan har samarbetat med församlingen kring kuppen och Sundell har inte fått någon negativ respons från vare sig elever eller föräldrar.

– Alla elever har förstås inte



varit eld och lågor, men så är det ju med allt. Så vitt jag förstått har de ändå varit stolta över att vår skola tog sig till final.

I Gerby skola har förberedelserna inför Bibelkuppen ägt rum på religionstimmarna.

– Vissa dagar har vi satsat lite mer på temat, men så är det ju också inom andra ämnen: vi har ju också till exempel musik- och idrottsdagar, säger Sundell.

**”Väldigt detaljerat”**

**Ulrika Wernå**, klasslärare i Degerby skola i Ingå, är inte lika odelat positiv till kuppen.

– Den har krävt mer av både läraren och eleverna än vad jag hade tänkt. Jag märkte genast att det som står om Bibeln i läroböckerna inte räcker långt.

Hon ställer sig frågande till om det är skolans sak att lära ut kunskap på detaljnivå.

– Frågorna är väldigt specifika, eleverna måste till exempel komma ihåg vilken händelse som inträffade i någon viss stad.

Eleverna i Degerby har reagerat olika på deltagandet i kuppen.

– Vissa har tyckt att det varit roligt, andra har varit likgiltiga. Jag märkte ändå att många var rädda för att vara bland de fyra som fick bäst poäng i Bibelkuppens prov. Kanske tävlingspres-

sen blev för hård, säger Wernå.

Hon tycker att bibelkuppens innehåll kunde vara mera allmänt inriktat.

– Jag vet inte om eleverna gått miste om något på grund av Bibelkuppen, den delen som togs upp hörde till vår läroplan i år. Ibland blev det snudd på förkonfessionellt, men de kreativa uppgifterna var bra. Vi använde till exempel datorer för att göra illustrationer i anknytning till materialet.

**”Roligt och annorlunda”**

**Elisabet Abbor**, klasslärare i Borgåskolan Näse, gillar i sin tur Bibelkuppens sätt att ta upp saker som hör till läroplanen i religion.

– Materialet ger förutsättningar att behandla ämnet på ett roligt och annorlunda sätt. Vi har till exempel diskuterat mycket, haft dramauppgifter och behandlat teman ur Bibel-

kuppen på lektioner i bildkonst, säger Abbor.

Hon anser att tävlingen stärkt klassandan genom att eleverna kämpat mot samma mål.

– Vi har haft goda etiska diskussioner och fått oss många skratt, det finns en hel del humor inbakat i Bibelkuppens material. Förstås finns det ju också elever som undrat varför de måste skriva det prov som hör till kuppen.

Elisabet Abbor anser inte att eleverna gått miste om något genom sin medverkan i Bibelkuppen.

– Förutom religionstimmarna har två lektioner i bildkonst anknutit till temat. Men något ska de ju jobba utgående från och då är det bra med ett tema som eleverna kan och har lagt ner tid på. Allmänt taget gillar jag att jobba med integrering och större helheter i stället för små snuttar i olika ämnen.



Tidningen i din hand är ett dubbelnummer.  
Nästa Kyrkpressen utkommer den 5 maj.

Redaktionen önskar alla läsare  
en välsignad påsktid!

”Ingen arena för debatt”

## Via Crucis ger liv åt passionen

Marina Wiik

**Påskvandringen Via Crucis har bevarat sin popularitet trots att kyrkan allmänt lockar allt färre. På långfredagen visas spektaklet för sextonde gången.**

Jesus väntar på att det som är bestämt ska ske. Han är rädd och ber, men lärjungarna har somnat på sitt pass. Jesus, alias **Tomi Alatalo**, ser ut över Helsingfors och utbrister: ”God vilja har människan nog, men räcker det?”

Frågan har en nyckelroll i årets upplaga av *Via Crucis* eller Korsets väg i Helsingfors.

I föreställningen möter vi människor vars goda uppsåt i de flesta fallen ändå slutar i en känsla av synd och misslyckande. De egna krafterna tryter hos såväl Judas och Petrus som Pilatus, säger regissören **Mikko Lammi**.

Han har medverkat i *Via Crucis* sex gånger som bland annat Petrus, soldat och regissörsassistent. **Miro Apostolakis**, som spelar Judas, är däremot novis i sammanhanget.

Jag har aldrig ens sett föreställningen! Men det känns nog som om jag gått miste om något – varje övning väcker tankar som berör mitt eget liv, säger **Apostolakis**.

**Proffs och amatörer**

Sammanlagt engagerar *Via*



I årets *Via Crucis* ackompanjeras påskens händelser för första gången av levande musik. Jesus (**Tomi Alatalo**), lärjungan/evangelisten (**Jenni Mäkelä**) och Judas/juden (**Miro Apostolakis**) förbereder sig för det kommande lidandet.

*Crucis* kring 70 personer. En del är proffs inom teater, ljus- och ljudkonst, men de flesta medverkande är glada amatörer. För att sänka tröskeln för att medverka har Lammi sedan årsskiftet lett dramagrupper i fyra Helsingforsförsamlingar.

I produktionen deltar också personer som är rädda för olika sociala situationer. Samarbetet har gett mitt arbete perspektiv, säger Lammi.

**Miro Apostolakis** studerar vid det finskspråkiga konstgymnasiet i Berghäll och är van vid att uppträda. Att gå in i rollen som en av historiens största skurkar kräver ändå speciell inlevelse.

I min pappas hemby i

Grekland bränner man Judasdockor på bål under påsken. När jag läst om Judas i Bibeln har jag insett att han fyller den uppgift som var förutbestämd åt honom. Kanske ville han egentligen att Jesus skulle förklara sig inför folket, inte att han skulle dö?

**Politisk vapenvila**

I fjol väckte produktionen uppmärksamhet genom att Jesus spelades av en kvinna. Mikko Lammi avsåger sig dylika experiment.

Ett passionsspel är inte rätt arena för samhällsreligiosa eller konstpolitiska ställningstaganden. Påsken är försoningens högtid: i stället för att gråla hoppas jag att folk ska stanna upp och

fundera över det som hände Jesus.

**Hur berör det en icke-troende?**

Kristendomen har påverkat människors liv i över 2 000 år och om inte annat så kan man filosofera över den livssyn som Jesus lade grund för genom sin person, oberoende om man uppfattar honom som Guds son eller inte.

**Mikko Lammi** regiarbete bygger på **Lauri Otonkoskis** manus, som är lyriskt och starkt bibliskt. Det betyder också att scener som kan verka skrämmande finns med.

Vägen till korset kan inte beskrivas utan våld och smärta. Det är trots allt en berättelse om lidande, säger Lammi.

## Krista Lähteenmäki till kyrkodagarna

Bianca Holmberg

**Årets Kyrkodagar vill bland annat skapa nya bilder av kyrkan. Till exempel att kyrka och idrott kan höra ihop.**

De finska kyrkodagarna, som i år hålls i Lahtis, får besök av en av våra nyaste sportstjärnor. Skidåkaren **Krista Lähteenmäki**, själv hemma i Lahtis, deltar i ett seminarium med temat



**Krista Lähteenmäki** är en av talarna på Kyrkodagseminariet om idrotten och det heliga.

idrotten och det heliga. **Lähteenmäki** blev genast

intresserad då hennes konfirmationspräst **Eeva-Liisa Helle** tog kontakt.

Jag har själv varit med i hjälpledarverksamheten i församlingen och ämnet kändes aktuellt för mig, säger **Lähteenmäki**.

På seminariet kommer hon att berätta om det som hon håller heligt och hur det syns då hon sportar.

**Idrott i idrottsstaden**

Sporten är ett av de många teman som tas upp på årets kyrkodagar.

Lahtis är en idrottsstad och idrotten är viktig i den finländska kulturen. Också på kyrkligt håll har man insett att det är viktigt att också den troende rör på sig och tar hand om sin kropp, säger evenemangschefen **Tarja Jalli**.

Förutom seminariet kommer bland andra biskop **Wille Riekkinen** och idrottspastorn **Eeva-Liisa Helle** att förrätta en idrottsmässa, där både präster och besökare får röra på sig mer än vanligt.

## Möjligt att missbruka blimedlemkyrkan.fi

Kyrkostyrelsen har gett riksdagens justitieombudsman en utredning om inträdande i kyrkan via internet. Utredningen uppmärksammar att det är möjligt att bli medlem i kyrkan via internet utan kontroll av identiteten. Det här beror på magistratens tillvägagångssätt.

Enligt lagen behöver myndigheter inte begära underskrift på elektroniska dokument ifall det inte finns någon orsak att ifrågasätta dokumentens äkthet. (AA)

## Jakobsbrottningen fortfarande aktuell

Kristendomen och kyrkan ger rum också för de svåraste och dummaste frågorna. Att brottas med Gud kan också göra illa, sa ärkebiskop **Kari Mäkinen** förra veckan. Han uttalade sig under en mediebrunch som hölls under rubriken ”Brottas med Gud”.



**Ärkebiskop Kari Mäkinen** är beredd på att svåra diskussionen och kamp med Gud kan göra mycket ont.

Trots att Nietzsche redan i slutet på 1800-talet proklamerade att Gud är död, lever och mår religionerna fortfarande. Dessutom ökar religionsfilosofin i popularitet.

Det handlar i grund och botten om ifall Gud finns eller inte och om logiska argument för eller emot, sa forskaren **Aku Visala**.

Han efterfrågade däremot en klarare Guds bild av ateister.

Före man kan konstatera att man inte tror på Gud, måste man definiera hurdan han är, sa Visala.

Journalisten **Rony Smolar** påpekade att små religionsamfund måste hålla speciellt hårt i sina medlemmar.

Värdediskussionen under de senaste månaderna har stärkt banden inom det judiska samfundet, men samtidigt har vi stärkt dialogen mellan olika religioner. (MW)

## Församlingshem i Esse byggs vid ån?

Långköraren i Esse, var det nya församlingshemmet ska byggas, har tagit ett steg framåt. Kyrkorådet i församlingen har röstat för ett nybygge vid ån, där det gamla församlingshemmet stod.

Kostnaderna för de två alternativen, att bygga vid prästgården eller intill ån, beräknas i stort sett bli detsamma. För placering vid ån talar att det blir billigare driftskostnader, man slipper göra nya dyra trafikarrangemang och huset blir mera funktionellt.

Kyrkofullmäktige i samfälligheten tar efter påsk det slutgiltiga beslutet i frågan, skriver ÖT.

Esse församling har saknat församlingshem sedan december 2008 då det gamla församlingshemmet revs. Orsaken till att man rev det är att huset var fuktskadat och oändamålsenligt. Enligt de ursprungliga planerna skulle det nya församlingshemmet ha stått färdigbyggt för ett år sedan. Ett besvär mot försäljningen av prästgården satte igång en långdans som försenat bygget. (JS)

## Redaktionen förtydligar och rättar

För att undvika sammanblandning vill redaktionen förtydliga att det finns två personer med namnet **Alf Snellman** i Jakobstadsnejden. Den ordförande i Fridsföreningarnas förbund som nämndes i förra numret av Kp är inte samma Snellman som varit chefredaktör på Jakobstads tidning.

Gällande artikeln om fjällkyrkan hade det uppstått ett litet missförstånd gällande psalmböckerna som vi skrev om i Kyrkpressen nr 15. Det är domkapitlet som har skänkt psalmböckerna till fjällkyrkan och ingen annan. (NÖ)

## Hårda tag mot skenäktenskap

Anglikanska kyrkan i England har gett präster strängare anvisningar för att stoppa skenäktenskap.

I fortsättningen måste paren ansöka om licens om bruden eller brudgummen är från ett icke-europeiskt land, rapporterar BBC.

Enligt Christian Today ska par med giftastankar i fortsättningen vara beredda på stränga personlighetskontroller, prästbesök och vid behov deltagande i äktenskapsförberedande kurser. Präster som misstänker skenäktenskap måste genast rapportera om det till myndigheterna.

Under de senaste nio månaderna har 155 personer i Storbritannien anhängits som misstänkta för att ha bidragit till skenäktenskap. (MW)

## Kyrkligt uppsving på Island

För tre år sedan kraschade ekonomin på Island. I krisens kölvatten har kyrkorna däremot upplevt ett uppsving, rapporterar Dagen.

Enligt **Gudni Mår Hardarson**, präst i Lindakyrkan utanför Reykjavik, har antalet kyrkobesökare ökat med hela 50 procent.

– Innan krisen levde allt för många islänningar för pengar, vi var giriga och trodde att vi var bättre än alla andra, säger han.

I dag söker sig många islänningar till kyrkan för att få ro och hitta en mening med tillvaron. Också antalet barndop och konfirmationer har ökat.

Förtroendet för Islands kyrkor har stärkts i takt med att förtroendet för parlamentet dalat.

– Enligt en undersökning så litar 10 procent på parlamentet medan 36 procent litar på kyrkan, säger Hardarson till Dagen. (MW)



Hallgrímskirkja är en av Reykjaviks mest kända symboler.

## Förvärrat i Elfenbenskusten

Den humanitära krisen i Elfenbenskusten har djupnat efter att diktatorn **Laurent Gbagbo** fängslats av franska och oppositionella trupper.

– Många människor har inte tillgång till basservice och kan inte röra sig utanför sina hus, säger **Laurent Mandjo**, president för den episkopala kyrkans nationella konferens till nyhetsbyrån ENI.

I huvudstaden Abidjan har många i brist på mat och rent vatten sökt skydd i kyrkor. Enligt **Su-moward Harris**, luthersk biskop i grannlandet Liberia, har 100 000 flyktingar korsat gränsen mellan länderna.

Oroligheterna i Elfenbenskusten är en följd av att katolska Laurent Gbagbo vägrade att ge över presidentposten åt valsegraren Alassane Outtara, som kommer från det muslimska norr. (MW)

## Kaj Kunnas med i skolprojekt

Projektet *Vi bygger en skola i Kongo* inspirerar till frivilligarbete och ger en möjlighet att följa med ett skolbygge i byn Mangina från början till slut. Insamlingen ordnas av Kyrkans Utlandshjälp och biskop **Björn Vikström** är dess beskyddare. Sportjournalisten **Kaj Kunnas** är frivilligarbetare i skolprojektet.

– Jag hoppas att Borgå stift, dess församlingar och medlemmar vill vara med och förverkliga det här projektet, säger Vikström.

Projektet pågår tills de 70 000 euro som behövs är insamlade och den nya skolbyggnaden står färdig. (MW)



Nästan 200 elever går i skift i den nuvarande skolan i Mangina, som saknar toaletter och rent vatten.

# Påskens händelser med alla sinnen

Johan Sandberg

Johan Sandberg

**Både långfredagens och påsksöndagens händelser handlar om stora under. Därför behövs alla sinnen för att kunna ta emot påskbudskapet.**

– Kroppsminnena är de starkaste minnena vi bär med oss. De genomsyrar våra övriga minnen, säger kaplan **Boris Salo** i Jakobstads svenska församling.

Att bjuda på sinnesupplevelser är ledstjärnan i årets påskfirande i Jakobstad. Förutom traditionella gudstjänster och aktläsning ordnas det nu både påskvandring och berättarstunder där Salo återberättar passionsberättelsen ur Markusevangeliet.

– I många år har vi funderat på att ställa till med en påskvandring. Nu gör vi slag i saken. Men vi vill inte göra något drama och sätta färdiga ord på upplevelsen. Istället vill vi ge en möjlighet att reflektera och bearbeta, säger barnarbetsledare **Anna-Lena Lönnqvist** som tillsammans med Salo och församlingspastor **Åsa Turpeinen** jobbat med vandringen.

Påskvandringar i sig är ingen nyhet. De har ordnats i flera av församlingarna i prosteriet, bland annat i Larsmo där Salo verkat tidigare. Erfarenheterna därifrån kommer nu väl till pass.

– Vi upprepar inte konceptet från Larsmo, säger Salo. Vi har försökt göra en egen version av vandringen. Vi ville också göra den för vuxna.



Under påskvandringen kommer Pontius Pilatus, gestaltad av Lasse Brunell, att möta folket som representeras av Åsa Turpeinen, Anna-Lena Lönnqvist och Boris Salo.

**Varje vandring blir speciell**

Vandringen börjar på torget i församlingscentret. Det har förvandlas till torget i Betania där man samlas, umgås och dricker kaffe. I grupper går man sedan upp till Jerusalem under ledning av en medvandring som är församlingsanställd. Vandringen går över gamla gravgårdar till den nya och avslutas i Johanneskapellet. Vid stationerna under vandringen får deltagarna ta del av olika intryck ur påskhändelserna.

– Det hela avslutas med ett påskjubel där uppståndelsen förhoppningsvis har fått gå igenom hela kroppen på deltagarna, säger Lönnqvist.

Påskvandringen engagerar ett tiotal personer. Också de som går själva vandringen kommer att få vara med på ett hörn.

– Därför tror jag att varje

vandring blir speciell och olik de andra, säger Lönnqvist.

Dagtid får också dagklubbarna gå påskvandringen.

– Barnen är vana vid drama. Därför ska det bli intressant att se hur de tar emot det här konceptet. Vi tror inte att det blir något problem för barn behöver få uppleva med hela kroppen. Om konceptet lyckas kan vi i framtiden erbjuda påskvandringen åt daghem och skolor, säger Lönnqvist.

**Markus i berättelseform**

Nytt för i år är också att Boris Salo kommer att berätta påskhändelserna ur Markusevangeliet i Pedersöre kyrka på påsklördagen. Vid ett tidigare tillfälle har han berättat de första kapitlen ur evangeliet. Nu står kapitlen från åtta till sexton i turen.

– Det är en utmaning för mig själv. Jag försöker lära mig skillnaden mellan att berätta, att läsa och att dramatisera. Även om jag berättar kommer jag att använda samma ord som om jag läste.

Enligt Salo har Markusevangeliet skrivits med tanke på att det ska berättas. Därför har han nu lärt sig evangeliet utantill.

På lördagskvällen kommer också **Henrik Östman** att på orgel med musikens hjälp leva sig in i påskbudskapet.

– Som kuriositet kan nämnas att finska församlingens engagerat skådespelaren **Pauli Mahlamäki** från Torneå att göra samma sak som jag på skärtorsdagen i församlingscentret, säger Salo.

Påskvandringen startar klockan 19 på måndag, tisdag och onsdag. Grupperna startar med tjugo minuters mellanrum och vandringen tar trettio minuter.

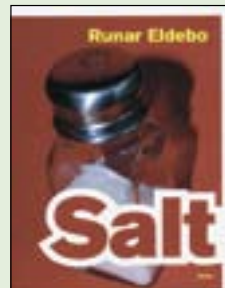
## Handarbete och sinnesro!

Världen är full av bebisar som behöver värme just i detta ögonblick!

Anna Brav (red.)

**Restvärme**

Stickat och virkat av det som blev över. Många tips på vad man kan göra av restgarn!  
Inb. 18,50



Runar Eldebo

**Salt**

Saltet som symbol i Bibeln. Samtalsfrågor ingår.  
Inb. 27,90



Anna Brav (red.) **Värma en liten**

Stickat och virkat för världens bebisar. Klassiska och nya mönster på allt från filtar till kofter. Inb. 18,50



Lars-Åke W Persson & Tore Hagman

**Sinnesro**

Heliga platser, ärliga relationer och rimliga förväntningar – vägar till sinnesro.  
Inb. 17,50

Patricia Tudor-Sandahl & Tore Hagman

**Tusen skäl att vara tacksam**

Om att välja tacksamhetens väg, allt världens elände till trots.  
Inb. 17,50



**fontana**  
M • E • D • I • A

Mannerheimv. 16 A 9, 00100 HFORS  
tfn (09) 612 615 30, fax (09) 612 615 55  
www.fontanamedia.fi  
bokhandel@fontanamedia.fi















# Påskkrysset



						DAVIDS SON 2Sam 3:3		SÄGER FÄR DESTRILLER MARTAS BROR Joh 11:5		ÅLSK- VÄRD FLICK- NAMN		I ET--- PA ET ÖGNBLICK VÄRDANDE	BUM- LINGAR	TRE LITET LÄNGRE	HÖGTIDIG TILLFÄLLE DELBE- TALNING
	→														
						HAR BOK I BIBELN							JAN --- OCH PER PERSA		
										APPLE SON TILL SET 1 Mos 4:26			"FULL AV HELLIG ---" LUK 4:1 PLATS 1 Sam 20:14		
						JAPANSK PEPPARROT KABI, PIANIST									
								LYKTA MINNE							KALK
BMA 2011	↓	14/8 FOTBOLLS SPELARE		BEHAGETS GUDINNR KOS' SON 1 Kv 4:8	SKREV OM ARN AMIN I UGANDA	SUND PARAPET TYGSKOR			PURE'	GRÖNSKA I ÖKEN ERBIUM			VASS KANT LEAS SYSTER		
LANDS- HÖVDING Luk 2:2							LOV							TITTA	TEOLOGIS DOKTOR
				STAD I ITALIEN VÄRD				MAMMA ÖVER- DRAG		FYLLA ASTAI					
ROVDJUR SÄNG- BART							KLOK SKRAPA			SPARKA DUO					
REDA UPP		LÄRKE- KONSTENS GUDINNA KRÄFT LÖSHET		MED- DELANDE	LIGGER I SÄNGEN				PLATINA INNO- VATION			DRYCK FÄR VINNARE		ÄTBAR MUSSLA	ÄVEN TJUGO- ETT
					FLÖJT AV LERGODS						FRUKT IOWA				AKTIE
FRUSET VATTEN			BÄRNSTEM MORGN- RODNADENS GUDINNA		KUNGS- FISK KATTFOT			DIT SEG- LADE PAULUS APG 21:3 NÄR I RYSSLAND					PROFE- TERA HUVD- STAD I ITALIEN		
			IVER			BOSKAPS- FARM- TING				LATER MYNDIG FÖR					
NEKNIINGS ORD 23/4				SÄNKT TON TON			TERRÄNG- BIL COLORADO				TRADI- TIONER TRÄD				LAGG- KÄRL
			BYTA			VÄSENT- LIG							SIPPORAS MAKE 2 Mos 2:21		
VÄREN RHODE ISLAND		KRY				EST PÅ ESTRADEN			PETRO- LEUM					KANYL	

Konstruerat av Britt-Marie Andertfolk

## Skicka in!

Sänd in din krysslösning senast tisdagen den 17 maj 2011 till Kyrkpressen, Mannerheimvägen 16 A 9, 00100 Helsingfors. Märk kuvertet "påskkryss". De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpris. Bibelcitaten i krysset följer 1917 års översättning. Lycka till!



Namn & Adress  
.....  
.....  
.....

## Marskryssets lösning

Bland de rätta lösningarna utlottades följande vinnare. Bokprisen kommer på posten. Vi gratulerar:

Kerstin Nyberg, Lojo  
Leo Hakilla, Jakobstad  
Anna-Lena Carlsson, Petsmo

→	B	A	N	K	A	R	I	G	L	O	O						
	K	E	R	I	O	T	A	T	O	L	L						
	R	E	K	T	A	N	G	E	L	A	V						
	A	G	N	T	B	A	L	J	A	D							
→	Ö	P	P	E	N	→	P	L	A	T	S						
	R	A	K	R	E	A	T	I	O	N							
↓	I	S	K	A	R	I	O	T	A	B	I	S	K	O	Y	L	A
	T	I	T	U	S	D	A	M	A	S	T	M	A	L	A	G	A
	M	A	N	A	T	Ö	K	A	R	O	R	O	L	I	G	H	O
	D	A	L	T	A	D	A	N	A	A	R	V	T	R	A	V	R
	S	J	E	H	U	J	A	B	B	S	A	A	B	A	G		
	Ä	B	O	N	A	F	S	A	B	E	L	I	A	R	U	N	D
	I	R	A	V	O	M	F	A	R	O	M	B	S	A	D	L	A
	L	I	S	T	A	E	T	I	S	K	R	O	R	R	E	N	
	E	D	G	A	R	S	K	O	R	E	S	A	U	R	A	R	I
	O	F	I	N	A	M	A	R	A	N	T	N	I	R	V	A	N

I 20 år var Olle Rosenqvist pastor i Missionskyrkan i Kvevlax. Numera är han evangelist och gör sex längre resor till bergstrakterna i Indien och Nepal varje år för att rusta kristna ledare.

# Kallad till Mount Everest

Johan Sandberg

**I Mount Everest-området finns 30 folkslag som man kan säga är onådda. Hit reser Olle Rosenqvist från Kvevlax för att utbilda unga ledare.**

Olle Rosenqvists nästa resa sker i maj. Då väntar tjugofem unga nytroende män på honom. Efter ledarskolningen ska de börja förkunna evangelium i sina byar.

– De bor i väglöst land. Jag flyger till byn Phaplu i Soluchumbo, Nepal vid Mount Everest. Det är ett av världens värsta flygfält, det tar slut i ett stup. Dit flyger pensionerade sjuttioåriga propellerplan. Har man inte haft ett böneliv så får man det när man flyger dit.

De unga männen i bergen kommer till ledarskolningen tack vare en lokal pastor, **Natanael Khaling**, som under fyrtio år vandrat runt i bergen och förkunnat. I dag har han nått sina drömmars mål, att få sitta bland unga kristna och undervisa dem. Men det har inte varit lätt eftersom maoistgerillan i området förbjöd all förkunselse. Därför har Khaling bara förkunnat öga mot öga.

För två år sedan förändrades läget när maoisterna tillät förkunselse. De är också numera med och styr landet.

– Vi var lite oroliga att börja arbeta i bergen när det varit stängt där. Men pastor Khaling bjöd in

maoisternas ledare att hälsa oss välkomna. En radiostation som sänder nyheter i bergen rapporterade om tillfället. ”Kristna vänner långt bort från Finland, tack för att ni kommit för att hjälpa oss”, sade ledaren och det gick ut direkt i radion. Det är viktigt att knyta kontakter till de lokala ledarna om man vill vara i fred.

Men det finns fortfarande stängda länder i berget. Bhutan är helt stängt.

– Utåt vill de visa upp en demokratiseringsprocess, men den syns inte inne i landet. Kristna förföljs lika mycket som förut, kanske mera. Statistiskt finns det inte en enda kristen i Bhutan men i verkligheten finns det cirka 5 000.

## 52 månader i en mörkercell

De kristna förföljs i Bhutan. Olle Rosenqvist har en troende vän som var minister i landet. Han blev fast och satt fyra år i fängelse.

– Han satt 52 månader i en kall mörkercell för att han fört orton medfångar till tro. I cellen fanns råttor, men i mörkret såg han dem inte. Han försvarade sig när de började äta på hans ben. Han måste slåss mot råttorna för att få behålla sin mat. Fängelsets anställda tog ut honom för att under tortyr tvinga fram namn på andra kristna ledare. Men man vet att han inte gett några namn för inga ledare har fängslats.

På grund av hans uppsatta position i Bhutan vågade man inte låta honom dö i rädsla över att det skulle läcka ut. Han släpp-

tes lite före jul som ett psykiskt vrak.

– Vänner tog honom över till Indien dit hans fru och son flytt. När han träffade dem kände han inte igen dem. Nu ligger han på ett mentalsjukhus, minnet börjar återvända och han känner igen sin fru och son. Men när han gör det kommer också minnena från tortyren tillbaka. Då vrålar han och hjärnans försvarsmekanism för in honom i en psykos.

I Indien och Nepal samarbetar Rosenqvist med en bhutanes som flytt från Bhutan då polisen stod bakom dörren. Han lyckades komma undan genom att muta polisen, men tvingades lämna allt bakom sig i flykten.

– Han är uppvuxen i Dalai Lamas residens i Dharamsala, där han varit soldat i Dalai Lamas privata armé.

Att prinsen av Bhutan skulle vara kristen är ett rykte som Rosenqvist dementerar.

– Det är prinsen i det gamla kungadömet Sikkim i Indien som är kristen. Han blev frälst i Florida för några år sedan och bor kvar i Sikkim. Han har ingen makt utan är en galjonsfigur.

På den indiska sidan är det ibland oroligt men där förekommer ingen egentlig förföljelse av de kristna.

– Men när hinduerna har fest ska man se upp.

## Allt måste bäras upp i väglös terräng

Folket lever i stor fattigdom i bergen runt Mount Everest. Det går knappt att odla något på så hög höjd. Allt är dyrt för det ska

bäras dit. Det tar tre dagar att bära något till Phaplu.

– Fattigdomen är ett så stort problem att de som har det lite bättre ställt inte klarar av att bry sig om de fattiga. Inte ens de kristna gör det.

Vad det är för vits att hjälpa en eller två är en fråga som Rosenqvist får svara på även här i Finland.

– Jag brukar be folk fundera över hur det skulle kännas ifall det var de själva som behövde hjälp. Som kristen kan man sakt försöka vända på det hela. Om en som ligger och sover på gatan i Kathmandu på vintern får en filt över sig så har åtminstone han varmt.

Rosenqvist säger att människorna i bergen är andligt bundna och rädda för andemakter. Därför ser han det som bättre att utbilda och utrusta någon ur deras eget folk som ledare, i synnerhet med tanke på att alla

folk inte haft kontakt utåt ännu. Så sent som för bara några månader sedan hittade man ett folkslag i Himalaya som ingen vetat om.

– Rent missionsmässigt är det också mera värt att rusta ledare än att tala till massorna. Ledarna går sedan ut till byarna och planterar kristna gemenskaper där det inte finns någon.

Under Rosenqvists senaste resa kom en sjuttonårig flicka gående genom snön till seminariet. Hon hade gått i tre dagar från sitt folk där hon och hennes familj var de enda kristna.

– Familjen hade kommit till tro genom en missionär ur ett grannfolk. Man kan fråga sig hur många finländare som skulle gå en ens dag till ett möte. I bergen finns en längtan efter något som är verkligt.

– Som kristen ska man akta sig för att tala om att omvända någon från något. Men man kan







predika evangelium och ge ett erbjudande om att här är något som är värt att tro på.

#### Vill dela med sig av det han fått

Samfundet Missionskyrkan i Finland betalar femtio procent av Olle Rosenqvists lön, Missionskyrkan i Kvevlax betalar trettio procent men ställer inga krav, Martyrkyrkans vänner står för kostnader för biljetter och seminarier.

– Av nån anledning har det blivit mitt liv att flänga på där i bergen. Det började med att en gammal vän och släkting till mig, Kaj Holtti, ville ha mig med när han skulle predika på en konferens i Västbengalen i Indien.

Tidigare var Rosenqvist pastor i Missionsförsamlingen i Kvevlax. Det var han i 20 år. Nu är han på resande fot varje vecka. De flesta resorna går till södra Finland.

– Jag kommer från början från eländiga omständigheter men jag blev väldigt radikalt räddad och befriad från det livet. Det som driver mig är viljan att dela med mig av befrielsen åt andra som går igenom samma helvete som jag gjorde.

Och på den vägen är det. Rosenqvist började åka till Ryssland med hjälpsändningar när Sovjet föll. Det blev Sydamerika och UM-projekt. Och nu i huvudsak Indien, Nepal och Mongoliet.

– Om man ser att man kan förändra livet för någon människa, en by eller ett folk med det man gör så är det mera värt än att gå att trampa här hemma. Jag tycker också om att komma till en plats där jag inte varit förut och tänka ut vad jag kan hjälpa till med just här. Helst bygger jag upp relationer till människor.

Hur länge orkar du hålla på så här?

– Så länge jag ser att det bär frukt, att kristna gemenskaper grundas där det inte funnits några förr. Inte far jag dit för skojs skull. Det är ingen semester att sova i hotellrum där det är noll grader under vintern. Eller att äta gettarmar till middag.

Rosenqvist kommer i framti-



**Vilken gemenskap har vi om jag bor på ett femstjärnigt hotell och de i något kyffe. Då är de inte längre mina bröder.**

den att resa till Mongoliet två gånger per år. Kyrkan i Mongoliet är ung, endast 20 år gammal. För 20 år sedan fanns det fyra kristna i Mongoliet, i dag finns det närmare 60 000.

– Det finns inga kristna samfund i Mongoliet utan kristenheten leds av World Evangelical Alliance. Men missionärerna kommer från olika samfund vilket sätter sin prägel på församlingarna i alla fall.

#### Makten en frestelse på missionsfältet

Olle Rosenqvist ser en frestelse i att man tar emot den maktposition som värdarna erbjuder när man som utlänning kommer ut på missionsfältet.

– De vill ofta att man ska vara en maktfullkomlig person som styr och härskar. Men vi är ju där för att lyfta upp dem, utan att göra dem till maktmännskor. Det är precis som på Gamla

testamentets tid, folket vill ha en kung.

Frestelsen försöker Rosenqvist undvika genom att inte låta sig bli behandlad annorlunda än värdarna.

– Men vilken gemenskap har vi om jag bor på ett femstjärnigt hotell och de i något kyffe. Då är de inte längre mina bröder.

– För mig är det viktigare att de tackar pastor Khaling som gått där i 40 år och tagit emot piskrappen. Om inte han hade gått före hade inte jag kunnat vara här i dag.

Senaste gång som Rosenqvist höll ledarutbildning fick han en blomsterkrans som tack. Pastor Khaling fick ingen.

– Då steg jag upp och lade min krans runt hans hals. De förstod vinken och ledarna som arbetat med pastorn steg upp och applåderade. Jag har förstått att det gav mig en helt annan plats också i pastor Khalings hjärta.

MUSIKFESTSPELEN MUSIHKIJUHLAT MUSIC FESTIVAL

## KORSHOLM

27.7.-3.8.2011

Uppliv musik ur De 4 Elementen!

Kompositör Erik Bergman (1911-2006)

Konstnärlig ledare Marko Ylönen, cello

Biljetter: Förhandsrabatt fram till 31.5.

Studio Ticket, 0700 96 525, www.studioticket.fi

Program: www.korsolmmusifestival.fi

Tel. 06 322 2390, info@korsholmmusifestival.fi

## MARKNAD

## ÖNSKAS HYRA

Pålitlig klasslärare söker 2r+k eller större 1r+k i centrum av H:fors fr.o.m. 1.7.2011. Rök- och djurfri. Mikael 050 383 2284.

## UTHYRES

UTHYRES I UPSALA.  
2 r + k + balk., c 47 m<sup>2</sup> i Svartbäcken. Ledig fr. 2.5-11. Delvis möblerad. Hyra 5200 SEK/mån. inkl. vatten o el. Tel. +4747155403, Johan Boucht, el. 0500 265 873.

Sommarstuga i Molpe Bredskär uthyres över sommaren. Bilväg+el. Bastu+stor terrass. 800 e/mån. 040-5942875.

Stor möblerad etta (36m<sup>2</sup>) i centrala Vasa uthyres från början av maj till sista aug.2011. Tfn 040-8312538.

## TILL SALU

Säljes i Hfors på BRÄNDÖ-vilastad etta 35m<sup>2</sup> med balkong mot söder, 4/4 vån. Hissen, bastun o.simbassängen finns i huset. Ledig 30.4 Ring: 050-514 3061.


Styr ut till havet!  
www.kumi-jarvinen.com

GUMMI-JÄRVINEN AB

Remmar, remskivor, slangar, O-ringar, stefa-tätningar, mannhjul, lyftbälten, tejp.  
Tegelbruksgatan 47, 65100 Vasa, 06-317 4044, 317 2629, fax 06-312 6288



## Välkommen till Matservice Endivo!

Vi betjänar Er med mångårig erfarenhet inom catering- och lunchbranschen!

Vänd Er med förtroende till oss när Ni planerar er festdag!

- Bröllop • Släktfester • Examensfester
- Bemärkelsedagar • Familjefester
- Minnesstunder • Affärsmiddagar
- Företagskonferenser/ -möten
- Bastukvällar • Cocktailfester

endivo - Lunch  
- Catering

Välkommen!

Matservice K. Mård,  
Östanpavägen 32,  
68600 Jakobstad  
- Tfn (06) 788 8750  
www.endivo.fi


xix VAASA FESTIVAL  
kuoro kör choir

18.-22.5.2011

Vasa 19. körfestival är ett internationellt storevenemang för körmusik.

Vaasan 19. kuorofestivaali on kansainvälinen kuoromusiikin suurtaapahtuma.



www.vaasa.fi/choirfestival

Info: Erkki Mendelin, puh/tfn 06 325 3755, 0400 564 469  
Ennakkoförköp: Studio Ticket, puh/tfn 0700 96525 tai/eller Internet: http://market.vaasa.fi

## VAD ÄR DU BEREDD ATT DÖ FÖR?

En på verkliga händelser baserad historia om fem ryska studerande som i revolutionens namn planerar ett död mot storfurst Sergei Romanov i Moskva 1905. Alla har vi något att kämpa för, vare sig det är frågan om vårt land, vår tro eller våra barn.

Albert Camus

## DE RÄTT FÄRDIGA

Premiär 15.9.2011



I ROLLERNA PEKKA STRANG, SAMPO SARKOLA, NINA HUKKINEN, PETER KANERVA M.FL.

REGI ALEKSIS MEANEY SCENOGRAFI ALISHA DAVIDOW Ljus KALLE PAASONEN Ljud JANNE BRELIH

Lilla Teatern

LILLA TEATERN • BILJETTER (09) 3940 310 ERIKSGATAN 2  
FÖRSTA LINJEN 2 • www.lillateatern.fi • www.hkt.fi


Allt till sommargården...

Nära dig... Halpa-Halli

AINA KAIKKI TOSI HALVALLA



Miljöförstöring och hållbar utveckling

# Vi vet vad vi borde göra

Christa Mickelsson

**Hur kan en upplyst civilisation medvetet förorsaka vår värld så mycket skada?**

Lili-Ann Wolff har precis doktorerat i hållbar utveckling och människans förhållande till naturen. Hon framhåller att själva begreppet "hållbar utveckling" är både svårtolkat och diffust, inte minst i pedagogiska sammanhang.

– Utveckling och utbildning kan användas för att tjäna många motstridiga intressen. Det verkar dessutom finnas en motsättning mellan vår kunskap om vad som borde göras och viljan eller lusten att skrida till verket, berättar Lili-Ann Wolff.

Det är inte svårt att se att kunskap om olägenheter i världen inte självklart leder till ett förändrat handlande. Vi har mer kunskap och större teknisk utveckling än någonsin tidigare, men ändå lever vi ut en ohållbar livsstil.

– Begreppet hållbar utveckling går ut på att kommande generationer ska ha motsvarande möjligheter till ett liv på jorden som vi. Men själva begreppet är en paradox. Med diverse matematiska beräkningar vill man åstadkomma en utveckling som är mer hållbar, alltså att vi ska kunna förbruka lika mycket men använda en mindre mängd naturresurser. Men hållbarhet står ju egentligen för någon form av status quo.



Lili-Ann Wolff har doktorerat i hållbar utveckling.

**Vem är vi?**

Lili-Ann Wolff säger att hon i sin forskning kommit fram till att bildningstraditionen i hög grad förbisett människans förhållande till naturen. Hon tror att miljöpedagogiken, som är en relativt ung vetenskap, borde fokusera mer på grundläggande pedagogiska frågor. Vi måste lära oss att förhålla oss på ett annat sätt till oss själva.

– Problemet är att människan inte handlar i enlighet med sitt kunnande. Jag tror att problemet ligger i att människor har problem med sin egen självrelation.

Filosoferna **Jean-Jacques Rousseau** och **Michel Foucault** utgör den teoretiska grunden för Lili-Ann Wolffs forskning.

– Enligt Rousseau är människan i hög grad en del av naturen och hennes innersta önskemål står därför också i harmoni med naturen. Men de sociala sammanhangen gör att människan lätt glömmar bort sina primära önskemål och börjar leva ett liv som går ut på konkurrens och att till varje pris visa upp sig och försöka överträffa andra.

**Skammen kvarstår**

Det moderna tänkandet har präglats av en stark tilltro till kunskap och upplysning som skulle kunna göra världen bättre. Lili-Ann Wolff säger att frågan för vem världen blir bättre kvarstår.

– Åtminstone inte för hela mänskligheten och alla livsformer. Trots alla ambitioner står vi nu i början av ett nytt millennium med en skam som det är svårt att två bort, eftersom en allt för stor del av världens befolkning deltar i samma kapplöpning mot en okontrollerad utveckling med uppenbart katastrofala följder.

Hon säger att vi måste utveckla en pedagogik som utmanar hållbarhetsdilemmat och att det finns tre saker vi bör göra.

– För det första måste vi bry oss om nuet och vara kritiska till det dagliga livet och förhållandena i dagens värld.

För det andra ska vi problematisera gamla myter och missuppfattningar som belastar vår världsbild i dag. Ett exempel på en sådan missuppfattning är

att materiell rikedom ger lycka.

– För det tredje ska vi diskutera framtidsprojekt och skapa konkreta visioner.

**Natur/kultur**

För att uppnå det här behöver vi bli bättre på att förstå oss själva som en del av naturen.

– Det finns en tydlig skiljelinje mellan kultur och natur i det västerländska tänkandet, där vi gärna vill identifiera oss med de kulturella sfärerna. Men vi har en dödlig kropp och är ofrånkomligt knutna till naturen.

Hur ska människan kunna förstå det som finns utanför henne så länge hon inte förstår sig själv? Den retoriska frågan ställer Lili-Ann Wolff i sin avhandling och kommer till att vi måste tänka om och skapa en annan relation till oss själva, utveckla oss med djupa ändamål i sikte. En sådan utveckling ska rotas i etiken och inte i ekonomin.

– Vi måste uppmanas till frivillig förändring av synen på världen och motiveras till ett välöversvägt och ansvarsmedvetet handlande.

Hon säger att det inte finns något entydigt svar på hur man sedan ska gå från teori till praktik.

– Den frågan måste ständigt hållas levande och svaret anpassas till situationen.

**Förstå begären**

För att kunna leva ett ansvarsfullt och autonomt liv måste människan alltså kunna förstå och ha kontroll över sina individuella krav och begär. Men för

att känna sig tillfredsställd med livet behöver hon också förstå sina relationer.

– Det handlar inte bara om personliga relationer, utan även samhälleliga såsom politik, ekonomi och konst. Dessutom måste människan förstå hur hennes liv är relaterat till den övriga naturen. Det är ingen lätt sak att ta hand om världen i dess nuvarande tillstånd, säger Lili-Ann Wolff.

**Kristendomens fel?**

Inom miljöfilosofin har det funnits en tendens att skylta miljöproblemet på kristendomen.

– Det var på 60-talet som tanken fick fotfäste, och visst hittar man bibelställen som stöder tanken på att människan har rätt att härska över den övriga naturen.

Hennes slutsats är ändå att varken kristendomen eller någon annan religion eller ideologi kan anses skyldig till miljöproblemen.

– Däremot är det uppenbart att såväl bibeln som andra religiösa skrifter har använts som effektiva slagträn när det gäller att backa upp och underminera motstånd mot diverse exploateringsföretag. Lösryckta bibelcitater har tolkats ordagrant med egen vinning i sikte. Ny forskning har visat att den naturvetenskapliga utvecklingen backades upp med religiösa argument.

Lili-Ann Wolffs doktorsavhandling heter *Nature and Sustainability: An Educational Study with Rousseau and Foucault*. Den framläggs till offentlig granskning vid Åbo Akademi i slutet av mars.

**Vad önskar du?**



Vi vet vad vi borde göra, så varför gör vi det inte? Vår livsstil är inte hållbar, men vi gör inget för att ändra på den. Etiskt försvårbart blir det aldrig, men en liten tröst i självanklagelsen ser jag i det faktum att vår livshållning är ett resultat av det djupt rotade förhållningssätt till världen som vuxit fram under århundraden. "Det moderna tänkandet bygger på en djup tilltro till förnuftet. Att förstå världen är i första hand att med ord kunna uttala fakta om den, inte att kunna handla rätt", säger Lili-Ann Wolff.

Så hur ska vi få pendeln att vända? Det är en fråga värd att ställas och artikeln intill visar att det är i självförståelsen och pedagogiken vi måste börja. Hurudana är vi och hurudana vill vi vara? Lär vi våra barn att förstå vad orättvisa är eller att handla rättvist? Vågar vi sluta beundra materiell framgång?

Rousseau säger att vi har glömt bort våra primära önskemål, och jag är beredd att hålla med. Känner du din sanna önskan?

Christa Mickelsson



# Tiden rinner ut för Iraks kristna

**Iraks kristna har blivit måltavlor för trakasserier och våld i det kaos som råder efter den amerikanska invasionen. Svante Lundgren har nyligen återvänt från landet där de kristna nu drömmer om en egen provins.**

Som känt har de senaste åtta åren varit oerhört svåra för de kristna assyrierna i Irak. Bombade kyrkor, mördade präster, kidnappningar och hot har varit vardagsmat för dem, inte minst i storstäderna Bagdad och Mosul. Man uppskattar att mer än hälften av den knappa miljön kristna som fanns i landet år 2003 har lämnat Irak. Bland dem som finns kvar är självstyrelsen på Nineveslätten det sista hoppet. Frågan är om det också håller på att släckas.

I det allmänna kaos som har rått sedan den amerikanska invasionen har Iraks kristna – av vilka de allra flesta etniskt är assyrier – varit en måltavla både för fanatiska islamister och kriminella gäng. De första vill rensa landet på alla otrogna, det vill säga icke-muslimer. De senare ser de kristna som ett lämpligt offer för sin kriminella verksamhet. Framför allt handlar det om kidnappningar med begäran om stora lösensummor.

– De kriminella ser sig på kristna orsaker, så

## Terroroffret

**”Jag har ännu mardrömmar.”**



Den 2 maj 2010 ägde ett av de värsta terrordåden riktade mot de kristna rum. 600 kristna studenter från Nineveslätten var på väg i tolv bussar till universitetet i Mosul då deras busskonvoj utsattes för ett bombdåd. Genom ett rådigt ingripande från en student förhindrades en värre katastrof, men två personer dog och över hundra skadades.

En av dem som skadades allvarligt var **Ragad** från Bagdada.

– Det var en helt vanlig dag och jag var på väg till mina studier. Jag satt med en väninna och pratade om hennes kommande bröllop. Sen var det en fruktansvärd smäll och jag förlorade medvetandet. När jag vaknade låg jag på golvet i bussen. Jag hade ont i mina ben och en hylla hade ramlat ner och skadat min hals.

Raghad fick vård i Libanon och blev återställd, men ärrarna på ben och hals är tydliga och hon lider också av mardrömmar. Hon kunde trots allt hon varit med om slutföra sina studier vid universitetet i Mosul, dessutom med utmärkta vitsord. Idag är hon, liksom så många andra med universitetsexamen på Nineveslätten, arbetslös.

ger en frikyrkopastor från Bagdad som själv kidnappats två gånger och som vill förbli anonym. Dels tror de att de kristna är rika och kan betala stora lösensummor, något som är sant för vissa men inte för alla. Dels vet de att de kristna inte hämnas.

Den förödande attacken på en syrisk-katolsk kyrka i Bagdad i oktober 2010 – över femtio gudstjänstbesökare dödades – spådde på de kristnas känsla av utsatthet. Några av dem som överlevde kyrkattacken

dödades i andra attentat under de följande månaderna. Det fick ytterligare fler kristna att lämna den irakiska huvudstaden.

Också i Mosul har situationen för de kristna blivit alarmerande. Staden är föremål för en dragkamp mellan araber, som vill att den ska höra under centralregeringen i Bagdad, och kurder, som vill ansluta den till det autonoma kurdiska området i norr. Mosul är också den stad där al-Qaida är mest aktiv i hela Irak. Det får de kristna känna av i sitt skinn.

– Före år 2003 fanns det 1200 syrisk-katolska familjer i Mosul, berättar **Abouna Bashar**, präst i Bagdada, en kristen stad på Nineveslätten 30 kilometer öster om Mosul. Då var kyrkorna alltid fullsatta. Vi har ännu gudstjänster för dem som är kvar. Men nu kommer några tiotal eller högst drygt hundra.

De som inte har flytt utomlands har sökt sig antingen till det kurdiska området i norr eller till den av assyriska kristna dominerade Nineveslätten öster om Mosul. Här finns ännu helt kristna byar och städer och i den hotfulla situation som råder i Irak har många börjat drömma om att bilda en ”kristen provins” i området, som skulle ha ett visst självstyre. Man ser det som en möjlighet att skapa säkerhet för de förföljda kristna och hoppas också på att många som har läm-

nat landet skulle återvända.

En månad efter den förödande kyrkattacken i Bagdad samlades representanter för 16 assyriska partier till ett möte i Erbil, huvudstaden i det kurdiska området. Partierna enades om att samarbeta kring vissa frågor, av vilka den främsta är upprättandet av en kristen provins på Nineveslätten. Vatikanen och vissa kyrkoledare har motsatt sig denna idé: man har sett det som en balkanisering av landet och i stället understrukt att de kristna inte ska samlas i något getto utan leva som jordens salt sida vid sida med ickekristna. Alla präster vi träffar på Nineveslätten stöder dock tanken på en egen provins.

Iraks konstitution tillåter upprättandet av provinser för områden där en viss etnicitet är i majoritet. Så kravet på en kristen, eller kanske snarare assyrisk, provins strider inte mot grundlagen och är inte särskilt revolutionärt. Problemet är att Nineveslätten, liksom Mosul, hör till det omtvistade område som både kurderna och centralregeringen gör anspråk på. Det här komplicerar frågan avsevärt.

Det kan därför dröja innan ett avgörande kommer gällande en eventuell provins. Och när det sker kan det vara för sent. Idag utgör de kristna en majoritet av befolkningen i området. Men det håller på att ske stora förändringar. Det stora hotet mot de kristna på Nineveslätten är inte, som i Bagdad och Mosul, terror, utan demografisk förändring. Staden Bartallah är ett bra exempel på vad det handlar om.

– Ännu i slutet av 1970-talet var Bartallah en helt kristen stad, berättar **Yousif Yacob Matti**, en av de kristna ledarna i staden. Sedan började **Saddam Hussein** att förändra demografien. Tusentals muslimer flyttade in, ibland på mark som hade konfiskerats av kristna. År 2003 fanns det lika många muslimer som kristna i Bartallah. Sedan dess har utvecklingen fortsatt och idag finns det 15 000 kristna och 27 000 muslimer i staden med omnejd.

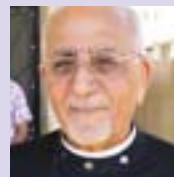
De kristnas motstånd mot muslimsk inflyttning handlar inte om främlingsfientlighet. Man kan i stället jämföra med vad som händer i Estland under Sov-



Tusentals assyrier firar det assyriska nyåret i Dohuk i norra Irak.

## Prästen

**”Vi måste försvara marken.”**



**Abouna Louis Kassab** är upprörd. Dagen innan har han fått ett brev från provinsmyndigheterna i Mosul, som säger att tomtmark i Bagdada ska ges till 1 000 muslimska familjer.

– Jag tog kontakt med de lokala myndigheterna, som sade att de inte går med på detta. Men guvernören i Mosul insisterar. Vi kommer att göra motstånd. Jag kommer att göra som **Martin Luther King**, ärkebiskop **Romero** och **Dom Helder Camara**. Jag kommer att leda vårt folk i demonstration.

Abouna Louis, som ansvarar för den syrisk-katolska kyrkans hjälparbete i Bagdada, ser det hela som ett led i en systematisk kampanj för att försvaga de kristna.

– Sådant här händer bara här, inte i muslimska byar. Det handlar om att flytta in shiitiska muslimer och vi ser tydligt att Iran ligger bakom. Men Bagdada kommer aldrig att ge upp.

jettiden eller i dagens Tibet. Centralmakten försöker försvaga den kultur som råder i ett visst område genom att flytta in medlemmar som kristna i Bartallah. Sedan dess har utvecklingen fortsatt och idag finns det 15 000 kristna och 27 000 muslimer i staden med omnejd.

– Förhållandet till de omkringliggande muslimska byarna var tidigare gott, berättar Yousif Yacob Matti. Men sedan de demografiska omställningarna började har situationen blivit spänd. Vi tar inte till våld, men vi kräver vår rätt. Det här är vårt land. Vi vill stanna här.

Vi hör sam- ma bud- skap på flera stäl- len på Nineveslät- ten. De kristna i Irak är en liten och svag minoritet. En styrka för dem är att de är dominerande i ett område, där de kan utveckla sin kultur och förhoppningsvis hejda flykten från landet. Men hur länge kommer det att förhålla sig på det sättet?

Budskapet är klart: För att försvara vårt folk måste vi försvara vår mark.

**Svante Lundgren är docent i judaistik vid Åbo Akademi.**

## Politikern

**”Vi tror på en kristen provins.”**



**Romeo Hakari** är generalsekretär för ett av de assyriska partierna, Bet-Nahrain Democratic Party. Han bor i Ankawa, en kristen stad utanför Erbil, och har tidigare varit medlem av det kurdiska parlamentet. Han är glad

över det nya samarbetet mellan de assyriska partierna.

– Det är fint att vi tillsammans arbetar för en kristen provins på Nineveslätten. Iran pumpar in pengar för att köpa upp mark och islamisera området. Vi måste agera för att försvara den kristna närvaron där. Vi är alla irakier och vi måste leva tillsammans, men det finns en stor skillnad mellan kristna och muslimer.

Hakari är övertygad om att en egen provins skulle vara ekonomiskt bärkraftig.

– Se på hur Kurdistan har utvecklats positivt. Vi tror att vi kan göra detsamma på Nineveslätten. Tusentals kristna som har flytt landet kommer att återvända och vi väntar starkt stöd av den stora assyriska diasporan i väst. Dessutom finns det olja i området.



Sanna Lundgren

**Allt i maskinväg för trädgården från oss!**

**Stiga Multiclip 50 Euro och Viking MB2R Multiclip**  
299 €  
rp. 360 €

**Stiga Estate Tornado**  
1395 €

**Stihl högtryckstvätt RE98**  
199 €

**Villa 12 HST frontklippare**  
2690 €

**Stiga och Viking jordfräsar**

**AKU Släpvagnar och båttrailers**  
Båttrailer fr. 849 €  
Släpvagn fr. 799 €

**Viking GE150 kvisthackare fr.**  
399 €

**Stihl grästrimmer**  
199 €  
rp. 262 €

**MASKINSERVICE • KONEHUOLTO**  
**MARANDER**

Cirkelvägen 15, 65100 Vasa  
Tel. 06-318 2950  
0500-364 688  
www.marander.fi • email: marander@maskin.netikka.fi

**DET SMAKLIGASTE RESMÅLET**

**Traditionell karamellfabrik**

I vår fabriksbutik kan du se framställningen av karameller. Detta avgiftsfria resmål passar såväl familjer som grupper och vi garanterar en smaklig upplevelse för besökare i alla åldrar. Smakprover bjuder vi alltid på!

**Programservice**

Namitupa anordnar även intressanta aktiviteter för både mindre och större grupper. Strandbastu, intressanta attiraljer, motion och upplevelser.

**Flodkryssningar**

På den helt täckta 52 personers flodbåten Jaakko Ilkka kan du uppleva en stämningsfull flodkryssning, arrangera sammanträden eller familjefester. Även med måltider och program.

Läs mera på [www.namitupa.fi](http://www.namitupa.fi)



Kauppatie 25 60800 Ilmajoki  
06-424 1912 / 050-571 5671  
namitupa@namitupa.fi



Tack för Ditt stöd  
En God Påskhelg  
önskar  
Astrid Nurmivaara  
Patrik Karlsson

**sfp rkp**  
Betalare: Stödgrupperna

**BOX BED & BREAKFAST**  
*Handelsmans Cafe*  
www.uuwanas.fi, 050-592 4255, Sibbo

**Tro Hopp och Kärlek**  
Design: Tobias Mellberg

Smycket är c.a. 23mm högt, tillverkat i sterling-silver och levereras med kedja och ask.  
"Kärleken är det centrala, stödd av hoppet och tron"  
Pris 35,50€/inkl postkostn.

Sänd in din beställning till  
**Jonnys Försäljningstjänst**  
Petalaxvägen 18, 66240 Petalax  
Telefon 06-347 0608 cjcenter@malax.fi

Namn: \_\_\_\_\_ Tel: \_\_\_\_\_  
Adress: \_\_\_\_\_ Antal

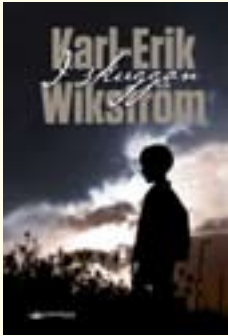
**Tack för ditt stöd i riksdagsvalet**

<b>85</b> <b>Kari Häggblom</b> Vasa valkrets	<b>41</b> <b>Tomas Blomqvist</b> Nylands valkrets
<b>80</b> <b>Ralf Skåtar</b> Vasa valkrets	<b>38</b> <b>Marita Backman</b> Nylands valkrets
<b>149</b> <b>Maria Björnberg-Enkell</b> Helsingfors valkrets	<b>50</b> <b>Stig Kankkonen</b> Nylands valkrets
<b>82</b> <b>Carola Sundqvist</b> Vasa valkrets	<b>115</b> <b>Leif Tast</b> Vasa valkrets

Annonserna betalas av respektive stödgrupper.

## Presentation

## Thriller blir e-bok



Fontana Medias e-bokhandel öppnade förra veckan och först ut bland e-böckerna är thrillern *I skuggan*, som kom ut i bokform senaste höst.

Det är **Karl-Erik Wikström** som skrivit berättelsen om Johan Törnqvist, medelåldersmannen som lever ett vilsamt familjeliv i den finlandssvenska småstaden men vars förflutna hinner ikapp honom.

E-boken lanserades i helgen på Vasa bokmässan där också Wikström medverkade. Den går att ladda ner i e-bokhandeln som hittas via förlagets hemsidor. Fontana Media förgyller också webbanvändarnas vardag på Facebook med både bokcitat och recept men också boktips och evenemang-puffar. Vi gillar! (CM/NÖ)

## Restvärme



En välkommen bok för handarbetsentusiaster är Libris *Restvärme*, full med beskrivningar på saker att göra av bara lite garn – eller hopplockade smånystan. Det är **Anna Braw** som är redaktör för den kvadratiska lilla samlingen mönster. Hon har tidigare uppmärksammats för Kyrkkaffeserien på samma förlag.

Idéerna kommer från stickare och virkare runtom i Sverige. Några exempel är Gunnillas enkla halvvanter, Sunnas virkade innetofflor, mobilfodral och julgranspynt. Beskrivningarna ska vara enkla, så boken lär passa också nybörjare.

Nu är det alltså bara att vänta på höstmörket igen. Restgarnen har vi redan. (CM)

# Heinimäki tar sig an de svåra frågorna

Tomas von Martens

**Jaakko Heinimäki är något av en kyrklig och litterär multibegåvning. I vår har han utkommit med en ny bok: en kafé-katekes.**

Författaren, kolumnisten och prästen **Jaakko Heinimäki** är oerhört produktiv och har under ett par decenniers tid publicerat ungefär en större eller mindre "bestseller" per år, ofta i samarbete med andra författare och illustratörer. Men så är han också en både kyrklig och litterär tungviktare; tidigare ordförande för Eino Leino-sällskapet och viceordförande i styrelsen för Lahtis internationella författarkonferens.

Hans bok *Seitsemän syntiä* var kandidat i Fack-Finlandia år 1999 och vann samma år Koskenkorvapriset. I år fick han kyrkans informationspris för att han i många medier lyckats hålla fram vårt kyrkliga och kristna kulturarv på ett kunnigt och intresseväckande vis, och dessutom framfört på vår tids språk.

Heinimäki har också varit en omtyckt kolumnist i flera tidningar. Han blev fri författare 2001 och innan dess hade han hunnit arbeta bland annat som informatör vid Kirkkopalvelut, som präst vid Helsingfors domkyrkoförsamling och redaktör vid Kirkko ja kaupunki.

– Tiden som redaktör var betydelsfull för mig. Jag lärde mig att man kan vara både kyrklig och stadsbo samtidigt. Att skilja ut det andliga livet från övrigt vardagsliv är onaturligt, säger Heinimäki.

## Kafé-katekes om kristen tro

I vår har förlaget Kirjapaja gett ut två böcker med Heinimäki: en fransk barnbok som Heinimäki översatt med titeln *Millainen on Jumala* (Hurdan är Gud), och



Jaakko Heinimäki har bland annat skrivit om helgonlegender, dödssynder och relationen mellan religion och humor.

boken *Kafekismus*. Den sistnämnda är en verklig pärla både till format, layout och innehåll. En liten röd och nätt bok som lätt kan tas med i fickan och avnjutas medan man sitter på metron, i bussen eller på kafé – därav bokens titel *Kafekismus*.

I denna kafé-katekes har Heinimäki samlat och svarat på alla de frågor människor ställt till honom om tro, kyrka och kristendom, på krogar, tågresor och kaféer.

– I sådana miljöer kommer folk väldigt gärna och sätter sig vid samma bord för att ställa svåra frågor om kyrka och tro, säger Heinimäki.

Här finns svar på frågor

som: Har muslimer och kristna samma Gud? Var Jesus Gud eller människa? Finns det ett helvete? Kommer hundar till himlen? Är Bibeln Guds Ord? Är nattvarden kannibalism? Är dopet en magisk ritual?



**Jag lärde mig att man kan vara både kyrklig och stadsbo samtidigt.**

Hur rör sig änglarna och är Guds tio bud ännu i kraft?

– Jag har tagit folks frå-

gor på allvar och gjort mitt bästa för att ge dem svar som kan förstås, säger Heinimäki.

– Man kan svara på de här frågorna på många sätt och svaren kan vara på olika nivåer. Därför är teologi ett så spännande ämne. Jag har försökt väva ihop de olika nivåerna och använda ett vanligt språk.

## Provocerar ibland

Heinimäkis litterära stil är mycket personlig, han har förmåga att skriva seriöst och ge mångskiftande och "djupa" svar, men med en folklig stil som är underhållande till avnjuta och som har ett starkt stråk av medkänsla och värme mellan raderna.

– När jag har skrivit en text så läser jag den högt för mig själv och lyssnar på hur det låter, förklarar han sitt sätt att arbeta med texten.

De svåraste frågorna att svara på tyckte Heinimäki var de frågor som handlade om kyrkans sakrament.

**Har någon av hans läsare blivit sårad av hans sätt att skriva?**

– Inte av mina böcker, sådan feedback har jag inte fått. Men ibland när jag uppträtt live har folk blivit provocerade. Oftast är det konservativa som verkar bli provocerade och det är i sig lite förvånande, eftersom min egen kristna övertygelse är av ett ganska traditionellt snitt, svarar Heinimäki.

## Rocka baby, du står på klippan!

CD August: Villi Muuli. Producent: Jonas Olsson. Finnospel.



Den fem man starka popgruppen **August** har vuxit fram ursyskonkap och vänskap på de österbottniska slättmarkerna. Efter tretton år som band, två fullängdsskivor och några singlar, har gruppen nyligen släppt ski-

van **Villi Muuli**. Plattan med elva låtar rymmer en hel del

stora teman och ett överraskande mustigt sound.

August rockar frimodigt på och de andliga texterna känns inte särskilt slitna. *Rokkaa baby, rokkaa vaan! Seisot kalliolla* (ur låten *Kalliolla*), hör åtminstone inte till standardformuleringarna i den musik som spelas i den kyrka jag besöker om söndagarna.

Musikaliskt och tematiskt mest hållbar visar sig ändå låten *Amerikan Maa* vara. Det är berättelsen om fäderna som lämnade hemlandet, om saknad, längtan hem och längtan till himlen.

Soundet är rockigt och fylligt. Sångaren **Esa Klappuri** attackerar fräschörjan på ett oslipat sätt som ger

låtarna en trivsam live-känsla. Det fungerar, men blir i längden lite väl kantigt. Det är så långt från tangokung man kan komma, men låter förunderligt fint i varje fall.

Ett par Youtube-videor kröner det trots allt trevliga paketet.

Christa Mickelsson

## Kulturnytt

### Jubilate gav känsloladdad minneskonsert



May Wikström

Jubilatekörens grundare **Astrid Riska** hyllades med en konsert i Berghälls kyrka i Helsingfors förra veckan.

framgångsrikt i över 40 år. Hennes personlighet har inspirerat många sångare och kördirigenter. Drygt 60 korister som sjungit i *Jubilate* vid olika perioder deltog. Bland solisterna fanns även den förra dirigentens dotter **Monica Groop**. Dirigent för minneskonserten var **Timo Nuoranne**, orkester *Soli Deo Gloria*. (MayW)

*Jubilate* kören framförde på onsdagen **W.A. Mozarts Requiem** inför en publik på närmare 800 personer.

Konserten var en varm hyllning till körens grundare **Astrid Riska**, som avled ifjol. Hon grundade kören 1968 och ledde den

### Reklambranschen belönade kyrkliga kampanjer



inför församlingsvalet, *Första gången*, noterades i reklamvärlden. Kampanjen kom på andra plats i Annonsörernas Förbunds tävling AdProfit 2010 i klassen Bästa samhällsliga kampanj. (AA)

Kyrkans Utlandshjälp och Helsingfors församling fick pris i grafiktävlingen Vuoden huipput 2010.

I tävlingen belönades Helsingforsförsamlingarnas skiva med vaggvisor, *Pieni iltahetki*, och Kyrkans utlandshjälpssamarbete med Helsingin Sanomat, *Hyvän Elämän Ketju*, i silverklassen. Vuoden huipput 2010 ordnas av föreningen för professionella inom grafisk formgivning, Grafia.

Även reklamkampanjen

### Fildelning - en religion?

Koptimistsamfundet, en radikal falang av fildelare, vill bli registrerat som trossamfund i Sverige.

- Vi känner oss hårt bemötta och tycker att religionsfriheten borde gälla också oss, säger missionsföreståndare **Isak Gerson** till Dagen.

Samfundet "firar gudstjänst" genom att samlas och dela information med varandra under formella former. De 150-200 medlemmarna anser att kopiering av information, fildelning, har ett heligt värde i sig själv.

- Vi tycker inte att juridiken ska diktera vilka trosföreställningar vi har. Vi fördömer upphovsrätten och liknande lagar, säger Gerson.

Kammarkollegiet, som svarar för registrering av trossamfund i Sverige, avlog nyligen Koptimistsamfundets ansökan om att bli ett trossamfund. (MW)

I tidningar och på nätet påstås det ofta att memman är en motsvarighet till det osyrade brödet som israelerna åt.

Enligt **Anne Bergman**, arkivarie på Folkkultursarkivet, är sambandet en myt.

- Memma betecknade ursprungligen en hel grupp av rätter som bestod av surnad gröt. Tidigare åt folk också till exempel lingon- och fläskmemma och under 1800-talet användes memma som pålägg på bröd.

Påskmemman var en festrätt som lagades i

## Vi frågar

### Varför äter vi memma?

ugn i näverivor. Tack vare att malt tillsattes, blev memman söt. Det dröjde ändå fram till 1930-talet innan den blev vanlig som efterrätt.

- Då började memman massproduceras av bagerier och spreds till hela landet. Tidigare äts memma på långfredagen på ett område som sträckte sig från Björneborg till Borgå. I början av 1900-talet kände man

inte alls till memma i Vasa, medan den var bekant sedan länge på Åland.

Under de senaste decennierna har memman fått konkurrens av pasha, som tidigare var en östfinsk överklasstradition och äts främst av ryska emigranter.

- Själv äter jag både pasha och memma, det senare med en skvätt riklig grädde. Jag tycker det är trevligt med två så olika påsktraditioner, det visar att Finland är ett gränsland mellan öst och väst, säger Anne Bergman. (MW)

## Min kyrka

### med Nina Lassander

När den österbottniska artisten **Nina Lassander**, aktuell som en av artisterna i Folktingets låt *Vår tid - vårt land*, ska välja "sin" kyrka tänker hon genast på juldienstjänsterna i Jeppo kyrka i mellersta Österbotten.

- Stämningen är jätteglad och ljus, livlig och härlig. Det är mycket ungdomar med på gudstjänsten och mycket musik, säger hon.

Även om hon inte annars är en särskilt aktiv kyrkobesökare är julgudstjänsten viktig för henne - den hör till stämningen.

Lassander gillar att Jeppo kyrka är ganska liten och söt, som hon säger. Det gör den gula träbyggnaden mysig och hemtrevlig.

Lassander är också konfirmerad i Jeppo kyrka och från sin barndom minns hon att hon ibland var där på gudstjänst med sin morfar. Numera är hon inte där så ofta eftersom hon inte bor kvar i Jeppo.

- Kyrkan ger lugn och ro och vid speciella tillfällen är det trevligt att vara där.

Förutom att Lassander är med i Folktingets låt-

projekt håller hon på att spela in en fullängdsskiva, som ska vara klar i augusti.

I vår ska hon också bli klar med sina studier till musikalpedagog. (BJH)



Privatbild

## Uppståndelsens kraft

Påskottan 2006. I facklornas sken sitter vi tillsammans med de lokala församlingarna på stranden vid Indiska oceanen i byn Nam Kem och väntar på att solen, likt Kristus ska stiga upp och lysa upp vår tillvaro.

Ett drygt år tidigare slogs tillvaron sönder för invånarna i den thailändska byn av en annan kraft från havet. Två tredjedelar av de sextusen byborna omkom då tsunamin sköljde över stranden. Totalt kan upp till trehundra tusen människor ha mist livet runt om Indiska oceanen, och över fem miljoner beräknas ha blivit helt hemlösa eller tvingats fly.

Fastan 2011. Jag har svårt att slita mig från bilderna från Japansom strömmar in. Först en av de kraftigaste uppmätta jordbävningarna, sen tsunamin som försakade större skada än jordbävningen. Sen kom rapporterna om de läckande reaktorerna i Fukushima. Trettio tusen har rapporterats döda eller saknade. Vi har ännu inte sett slutet.

Efter tsunamin på juldagen 2004 uppstod en kristen kyrka i Nam Kem och i Pru Teaw, flyktingbyn som byggdes i utkanten av staden Takuapa för dem som blivit hemlösa. Det var ingen stor väckelse med Guds ord hade helt klart en ingång.

Vi vet ännu inte utgången av katastrofen i Japan. Gud är mäktigt att vända katastrofen till något gott. Mina tankar är ofta hos mina kristna vänner i landet som jag tyvärr förlorat kontakten med långt tidigare. Jag vet att vår vän som bor i Honolulu inte evakuerades, men också att lobbyn i hotellet vi bott på i Kona översvämmades när tsunamin nådde Hawaii.

Jag tröstas av att vi som Guds ande i oss har samma uppståndelsens kraft som väckte Kristus från de döda. Det har vi Guds löfte på. Den kraft som likt solen som steg upp över Indiska oceanen kommer också lysa upp tillvaron i Japan.

Johan Sandberg



## På upptäcktsresa i mig själv

Fastan är tid för att stanna upp, stilla sig och fokusera på det som är verkligt viktigt i livet. Genom att fasta kan man alltså frigöra mer tid för sig själv och för Gud. Med några dagar kvar till påsk märker jag att jag inte alls uppnått målet att frigöra tid. När jag äter kött är det enkelt att steka lite malet kött samtidigt som jag kokar spaghetti och vips har jag en måltid. Men när jag äter grönsaker måste jag planera mycket mer och hacka eller skära. Dessutom måste jag variera mera för att få alla proteiner och aminosyror. Alltså har jag inte sparat någon tid



### Redaktionen fastar:

Andreas Andersson avstår från kött.

alls, tvärtom har det gått åt mer tid till matlagning.

Dessutom undrar jag varför en kristen tidning har en fastekolumn. Sade inte Jesus att vi ska fasta så att endast vår Herre i det fördolda ser det? Och ännu

mer relevant: varför skriver jag en sådan text?

Jag tror inte målet är det viktigaste när man kör ett lopp. Och nog är ju fastan lite av en tävling mot frestelserna. Visst har jag fått stå emot köttets frestelse då jag

ätit lunch med flera vänner som skruttat över sina saftiga biffar medan jag själv nöjt mig med grekisk sallad. Belåtenheten över att klara av någonting är nog en av de större belöningarna av att fasta. Jag har kanske inte lyckats ta mer tid för min relation med Gud, men stärkt min självbild genom att jag lyckats med något jag bestämt mig för.

Den anglikanska biskopen **David Carr** sade på en konferens i våras att det är konstigt att kristna människor upplevs som tråkiga. Vi är ju skapade att upptäcka, så vi borde vara häftiga! För mig är fastan en del av det här:

upptäckandet. Jag vill vara nyfiken och lära mig nya saker, jag vill upptäcka livet. I fastan provar jag på att lämna bort någonting och upptäcker en ny livsstil.

Så sist och slutligen tror jag att jag har uppnått något genom fastan, men kanske inte så som jag hade tänkt mig från början. Dessutom tror jag att jag har funnit nyttan i att skriva om fastan: jag kan dela med mig av de visdomar och insikter jag fått. Någon annan kan lära sig av min framgång och mina misstag, och lyckligt fasta i det fördolda. Och bli en lite häftigare kristen.

Andreas Andersson

Barn om påsken

## "Om Jesus när Jesus dödde och sen levde igen"



Annika.

**Bianca Holmberg**

"Jag har köpt påskgodis för mina egna pengar. Och jag trodde att det skulle ta slut igår men de tog inte alls slut".

Annika, 5

"Jag har tänkt lata mig"  
Emilia, 5, om programmet för påsklovet

"För att Gud stod opp. Jag vet för jag har en sådan bok. I boken står det att han blev korsad".

Nelly, 5, om varför vi firar påsk

"Påskhäxorna kan nog trola människorna till påskgrodor eller sniglar".  
Emilia



Emilia.

"Den gjorde ljus bakom stenen".

Emilia om ängeln vid Jesu grav

"Först var de ledsna och sedan blev de glada när de såg att Jesus levde".

Emilia om kvinnorna vid graven

"När andra ger påskägg åt de som är påskhäxor. Och man kan också köpa ägg i S-market och K-market".  
Nelly och Emilia om det bästa med påsken

"Vi har gjort påskhäxor och påskäggshus. Vi har lagt en påskkvist – och inte en kvistpåsk!"

Emilia, Nelly och Annika om påskpysslet på dagis



Nelly.

"För annars vet inte påskharen om där bor några barn eller inte, vuxna brukar inte göra sånt".

Annika om varför man odlar påskgräs

"Polisen tar fast påskharen när den stjälar ägg från butiken!"

Annika

"Om det inte kommer påskägg åt föräldrarna så är det inte påskharen för påskharen ger ju ägg åt alla, har jag hört".

Annika om påskäggens ursprung

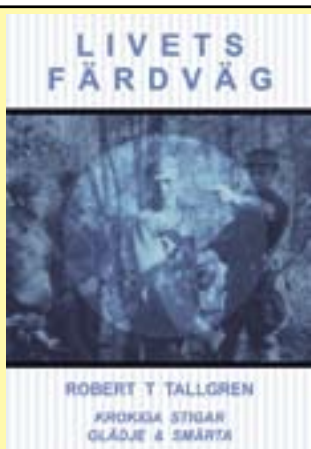
"Om Jesus när Jesus dödde och sen levde igen".

Emilia om vad prästen berättar i påskkyrkan



Stockholm

- Pappa, jag vill ställa dig en fråga, säger lilla Anna efter sin första dag i söndagsskolan.  
- Naturligtvis, vad vill du veta?  
- Läraren läste ur Bibeln om hur Israels barn byggde ett tempel och om hur Israels barn korsade Döda havet. Gjorde de vuxna ingenting?



### Boknyhet!

Det här är en bok skriven av Robert T Tallgren

En man i ledet av det legendariska IR 61, som spelade en nyckelroll i förhindrandet av Sovjetunionens frammarsch. Han slogs för sitt liv, sina kamrater och fosterlandet Finland i 5 år. Robert är född 1918 i Teuva, Finland. 1939 grusades alla framtidsplaner vid andra världskrigets utbrott. En sak var avgjord, lämna inte fosterlandet. Robert överlevde, men många kamrater stupade. Här är berättelsen om vad som verkligen hände, och hur det gick sen. Robert är bosatt i Avesta sen 1956.

Boken innehåller även 45 bilder, 253 sidor.

 **Pris 25€**

## SYRÉNS FÖRLAGSHUS

I Maxmo, Norrfjärdsvägen 44 sväng till höger vid kyrkan.

**PÅSKLÖRDAG kl 13-16,**

kaffebjudning **ÖPPET HUS**

med Boknyhet

"Livets Färdväg" i glädje och smärta av Robert Tallgren som berättar i boken om sitt liv, fem år i kriget, blev sårad tre gånger m.m. Idag är Robert bosatt i Avesta.

## Hirvlax Baptistkyrka

**Annandag påsk kl. 14**

Dragspelsfestival med musik av TRO, HOPP o. KÄRLEK. Sång Rolf Sjöbacka, Torolf Prost, Gideon Enholm och Syréns. Allsång.

Tal: Ragnar Liljeberg, Servering

Presentation av Robert Taisto Tallgrens Nya Bok "Livets Färdväg"

**Alla Hjärtligt Välkoma.**



Författare:  
Karin Kingsbury

Ett efterlängtat firande Dayne Matthews och Katy Hart håller på att förbereda sitt bröllop och är fast beslutna att hålla ceremonin hemlig för paparazzifotograferna. Innan bröllopet står Katy och Dayne inför det som kanske kommer att bli deras största utmaning så här långt.  **Pris 22€** 260 s.

## DET HÄNDER PÅ METEORITEN I BENNÄS

**Tisdag 26 april kl 9-18**

**Torsdag 28 april 9-18**

Sven-Erik Syrén presenterar vårens många boknyheter. **Boknyhet:** Robert Tallgrens bok "Livets färdväg" i glädje och smärta. Billiga enkla kort med och utan text fr. 30 cent och uppåt. Massor med andra böcker, CD:n m.m. Kaffebjudning tisdag och gratis utlottning. Lunch serveras vardagar kl. 11-13

**Välkommen**



**Livsskildring om Ragnar Liljeberg**

från Smedsby, Korsholm. Boken innehåller: Barndomstiden. Familjen flyttar till Rilax och sedan till Ingå, Ett nytt liv börjar i det civila, lantmannaskolan, drömsyn, En ljus framtid m.fl. med många bilder.  **Pris 10€**



"Livet är fullt av överraskningar, om man låter sig överrumplas av dess härlighet. Bit i ett äpple, känn doften av en ros, smek en älskads kind. Ofta är det de små sakerna som ger oss stor oväntad glädje. den dag då vi slutar ta saker för givna kommer vi att uppleva underverk på löpande band. Barn vet en hel del om detta!"

63 s.

**Pris 17,90€**

**Enkla kort**

med eller utan text  
pris 30 cent/st.



Vi lever i en hektisk tid. Många av oss känner sig pressade att springa allt fortare genom tillvaron, och det är lätt att dras med. Men det är faktiskt inte omöjligt att finna lugn och ro. Det finns vägrar till vila och tillit - till sinnesro.

62 s.

**Pris 17,90€**



**Sänd in din beställning till Sven-Erik Syréns förlag, Norrfjärdsvägen 44, 66640 Maxmo, tfn. 06-345 0190 eller 050-301 6598, fax 06-345 0100**

Namn: \_\_\_\_\_

Adress: \_\_\_\_\_

Tel \_\_\_\_\_

*Fakturan sänds med varorna. 10 dagars betalningstid postporto tillkommer*